

Інформаційно-аналітичний супровід публікаційної активності наукових кадрів засобами світових наукометричних баз даних Scopus і Web of Science

Ростока Марина Львовна

**Information-Analytical Support of Publishing Activity of Scientific Personnel by Means
of World Scientometric Databases Scopus and Web of Science**

Marina ROSTOKA

marilvross@gmail.com

Нині розвиток науки та наукометрії потребує від кожного ученого, від кожного дослідника, серйозного інформаційного аналізу та розуміння сучасної публікаційної ситуації у світі загалом та в Україні – зокрема. Сучасних дослідників хвилює багато питань, що стосуються їхньої публікаційної активності як у вітчизняному, так і зарубіжному науково-освітніх просторах.

Сьогодні методологічність наукових досліджень має підтримуватися практикологічністю оприлюднення отриманих результатів у наукових фахових виданнях, а також визначенням їх сукупності та основних аспектів шляхом подання статей до наукових видань, що індексуються у міжнародних наукометричних базах даних Scopus і Web of Science Core Collection. Адже маємо пам'ятати про те, що Порядок проведення атестації наукових кадрів нині включає вимоги обов'язкової наявності індексації опублікованих наукових праць у цих базах.

Зауважимо, що розвитку наукометрії присвячено чимало наукових праць, проте її джерела занходяться у підґрунті наукових думок таких учених, як: С. Бредфорт (1934 р., відкриття емпіричного закону відповідно подання статей у журналах), Ю. Гардфілд (1955 р., індекс наукового цитування та поява першого рейтингу наукових журналів), Х. Гірш (2005 р., індекс Гірша, що характеризує дослідницьку діяльність), Г. Добров (засновник українського наукознавства), Л. Ельзевір (XVII ст., джерело створення у 1880 р. Elsevier, а у 2004 р. Scopus), А. Лотка (1929 р., закон розподілу кількості статей відповідно авторів), В. Налімов (1969 р., введення терміну «наукометрія» в науковий обіг), Д. Прайс (1963 р., основи появи галузі «наукометрія») [2, с. 33-34]. Також, вважаємо за доцільне назвати декілька вітчизняних дослідників, які на сьогодні мають в Україні найвищий індекс Гірша (понад 70). Це такі учені, як: Б. Гриньов, Г. Зиновєв, Є. Мартинков, В. Пугач та ін. [2, с. 18-19]. Щодо індексації праць науковців вітчизняних закладів вищої освіти, наприклад, у рейтингу Scopus перші чотири позиції наприкінці 2019 року займали Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Харківський національний університет імені В. Каразіна і Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича, Львівський національний університет імені І. Франка [2, с. 5]. Тобто, підкреслюючи вище зазначені позиції наукометрії,

вважаємо привернути увагу як до історичного виникнення основ наукометрії, так й до важливості враховування у написанні статей внеску учених більш рейтингованих за індексом цитувань учених. Це беззаперечно дасть певні бонуси у просуванні авторських робіт до престижних наукових видань, що індексуються світовими наукометричними базами даних Scopus і Web of Science.

Метою нашого сьогоденного дискурсу є актуалізація процесу інформаційно-аналітичного супроводу з формування операційного середовища самодисципліни та роботи з інформацією, моделями, алгоритмами науковців при підготовці публікацій з оприлюднення поточних результатів наукових досліджень у провідних періодичних виданнях, що індексуються згаданими світовими наукометричними базами даних. Слід зазначити те, що у контексті інформаційно-аналітичного супроводу публікаційної активності у підготовці наукових кадрів визначається критерій «оприлюднення (апробація, впровадження) результатів наукового дослідження».

На нашу думку забезпечення реалізації супроводу за цим критерієм має певний алгоритм за позиціями:

1. Авторська ідея й виявлення бажання опублікувати статтю.
2. Пошук видання та аналіз його ресурсів – детальне вивчення кожної позиції вимог, пропозицій, порад, рубрик, процесу тощо).
3. Формулювання теми відповідно специфіки видання, визначення мети саме публікації статті й означення в ній саме мети дослідження, що актуалізує момент ідеї й бажання авторів опублікуватися саме в цьому виданні.
4. Ознайомлення з політикою рецензування, підтверджень авторського права, строків публікації та індексації видання.
5. Ознайомлення з правилами академічної доброчесності, що визначається брендом видання (стилі посилань, складання бібліографічних списків за посиланнями, застосування графічних об'єктів – таблиць і малюнків – їх може бути запозичено автором (робиться посилання на джерело у напису під рисунком, або розроблено автором – це під малюнком не позначається але промова у тексті може бути на підставі чого це зроблено – якщо це не скриншот (тут адреса сайту потрібна)).
6. Узгодження (якщо декілька авторів) рівноцінної ролі і внеску кожного автора під час підготовки матеріалів статті – від початку проведення дослідження, формування назви, мети і змісту, перекладу на іншу мову (в разі необхідності) до відправки кінцевого варіанту до видання, а далі і просування – робота з редакторами і рецензентами – організація публікаційної комунікації.
7. Досягнення високого рівня цитування статті – це також важливий аспект просування й вимагає серйозного підходу з перших кроків організації роботи

над тематикою до завершальної стадії роботи з рецензентами й розміщення даних про публікації у відповідних профілях науковця та репозитарях.

У контексті цього алгоритму слід враховувати декілька основних аспектів інформаційно-аналітичного супроводу, які розкрито на підставі вивчення матеріалів журналу «Наука і Метрика» [1; 2]:

Аспект 1 (адаптивна можливість): звісно, що серйозні видання приймають реальні результати і будь-яка стаття, яка є звичайним обзором буде розцінюватися науковими редакційними колегіями таких видань як дилетантська;

Аспект 2 (адаптивний інтерес): у цьому сенсі важливо узгодити особисті, суспільні й національні авторські інтереси, пам'ятати про те, що матеріали по результатам дослідження надсилаються у зарубіжне видання;

Аспект 3 (якість): якісні показники відповідатимуть за академічну добросовісність, за ефективність представлення як результатів проведеного дослідження, так і саме підготовленої статті (верстка, редагування, форматування, оформлення та ін. – все має бути на високому якісному рівні та відповідати вимогам видання, куди подається матеріал;

Аспект 4 (логіка): кожне слово, кожне речення, кожен абзац та їх доцільність мають базуватися на логічній послідовності авторської думки;

Аспект 5 (адаптивна керованість): у підготовку матеріалів статті мають бути покладені принципи – актуальність (корисність, унікальність, обґрунтованість тематики), авторитетність (квартиль, кваліфікована авторська і редакційна аудиторія, індексованість, високий рівень імпаکت фактора журналу), точність особистих авторських даних (усунення будь-яких помилок, офіційні дані, афіліація, точність перекладу), авторитетність й цитованість (співавторство з зарубіжними та видатними вітчизняними ученими, наявність посилань на вагомій науковій праці), відкритість (доступ для великої аудиторії, застосування унікальної академічної мови, наявність аналітичних оглядів), анонсованість (чіткість структури анотації, правильність підбору ключових слів, дружній інтерфейс пошуку), зрозумілість (наукова мова, чітка структуризованість статті, наковість термінології, запобігання великих речень, усунення складних текстових конструктів та вступних слів), репутаційність (згадування статей з бездоганною репутацією, перевірка кожного джерела у бібліографії, ознайомленість зі значним внеском науковців з проблематики);

Аспект 6 (адаптивний супровід): має відбуватися в декілька етапів (вибір журналу, академічний переклад, редагування й оформлення, перевірка унікальності текстів, співпраця з редакційною колегією видання);

Аспект 7 (добросовісність): дотримання норм академічної добросовісності на всіх позиціях алгоритму подання статті до публікації (наявність посилань по

тексту та відображення їх у бібліографії, дотримання подання бібліографічних даних відповідно вимог цитування, запобігання плагіату і самоплагіату).

Отже, ретельна робота щодо подання власних матеріалів з оприлюднення результатів наукових досліджень, особливо якщо це стосується публікації у виданнях, що індексуються відомими у світі наукометричними базами Scopus і Web of Science, завершується тільки тоді, коли вже працю проіндексовано.

Бібліографія:

1. Наука та Метрика. Наукові публікації. Вип. 1, 2019. 19 с.
2. Наука та Метрика. Наукові публікації. Вип. 2, 2019. 34 с.

References:

1. Nauka ta Metryka. Naukovi publikatsii. Vyp. 1, 2019. 19 s.
 2. Nauka ta Metryka. Naukovi publikatsii. Vyp. 2, 2019. 34 s.
-